

Parakoolisõit. Sissejuhatus.

Eva-Maria Vint-Warmington Aprill 2025

Millest täna juttu tuleb:

- Mis on parakoolisõit?
- ERL parakoolisõidu määrustik 2025
- Klassifitseerimine parakoolisõidus
- Kompenseerivad abivahendid
- Nõudmised erinevateks astmeteks

Mis on parakoolisõidu eesmärk?

- ✓ **Pakkuda ja arendada võistlusvõimalusi puuetega ratsasportlastele.**
- ✓ **Klassifitseerida kõik erivajadustega ratsasportlased, luues neile funktsionaalse profiili ning määrata astme**
- ✓ **Võimaldada neil võistelda võrdsetel alustel, kasutades kompenseerivaid abivahendeid vastavalt nende erivajaduse raskusele, neile sobivates skeemides.**

Parakoolisõit vs.

- ✓ **Haldab: ERL / FEI**
- ✓ **Osalevad: Füüsilise puudega sportlased**
- ✓ **Astmete süsteem (I-V) vastavat puude profiilile**

Eriolümpia koolisõit

- ✓ **Haldab: Eriolümpia Eesti Ühendus / Special Olympics**
- ✓ **Osalevad: Intellekti- ja liitpuudega sportlased**
- ✓ **C, B ja A tase vastavat sportlase oskustele**

Parakoolisõidu määrustik 2025

- ✓ **Kehtib alates 01.01.2025**
- ✓ **Reguleerib ERL kalenderplaani võistlusi parakoolisõidus**
- ✓ **Määrustiku lisades kompenseerivad abivahendid ning klassifitseerimisel vajalikud vormid**
- ✓ **Ratsanetis ERL atesteeritud parakoolisõidu kohtunikud ja korrapidajad**

Parakoolisõidu vs koolisõidu määrustik

- ✓ **Parakoolisõidu määrustik põhineb suures osas koolisõidule. Erisused järgmistes valdkondades:**
 - **Astmete süsteem võistlusklassides**
 - **Varustus + lubatud abivahendid ja abilised**
 - **I-III ja IV-V astme hobuste võistluspaigas treenimisel ja soojendamisel**
 - **Erinevad ajalimiidid võistlusväljakule sisenemisel**
 - **Erisused vigade arvestamisel**
 - **Hääle kasutamine lubatud I-III astmes**
 - **Käitumisjuhised kukkumise korral**

Klassifitseerimine parakoolisõidus

Puuded klassifitseerimiseks võivad olla:

- Vähenenud lihasjõud
- Vähenenud passiivne liigesliikuvus
- Jäsemete kaotus või puudulikkus
- Hüpertoonus
- Ataksia
- Lühike kasv
- Nägemispuue

Puue peab olema **permanentne, tõendatav ja mõõdetav** ning täitma minimaalsete erivajaduste jaoks kehtestatud kriteeriumid.

Klassifitseerija:

Klassifitseerija – ERL või FEI poolt atesteeritud meedik või terapeut, kes on edukalt läbinud klassifitseerijate koolituse ja eksami FEI klassifitseerija käe all.

**ERL rahvuslik klassifitseerija:
Liina Raus**

liinaraus@hotmail.com

Klassifitseerimise protsess:

1. MEEDIK: Arstik ülevaatus – meditsiinilise diagnoosi kinnitamine ning seda toetavate meditsiiniliste uuringute kokkuvõte koos seda toetavate dokumentidega.

2. KLASSIFITSEERIJA: Füüsiline ülevaatus – sportlase lihasjõu, liigeste liikumisulatuse ja koordineerimine.

Vajadusel ka funktsionaalne ülevaatus – sportlase ratsutamisoskuse jälgimine, mõistmaks kuidas tema puue mõjutab tema esitust.

Vajalikud vormid leiata ERL Parakoolisõidu määrustiku lisades.

Klassifitseermise eesmärk:

Et erinevate erivajadustega sportlased saaksid võistelda võrdsetel alustel.

Igale parasportlasele määratakse puudeprofiil ning profiilist tulenevalt ka võistlusaste (grade).

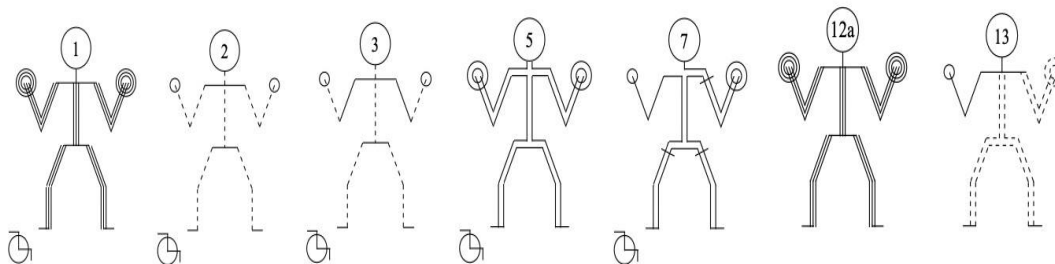
Võistlusastmeid on kokku viis (I, II, III, IV ja V)

I aste

Grade I Para Equestrian Dressage

Athletes in Grade I have severe impairments affecting all limbs and trunk. The Athlete usually requires the use of a wheelchair. They may be able to walk with an unsteady gait. Trunk and balance are severely impaired.

Profiles: 1, 2, 3, 5, 7, 12a, 13

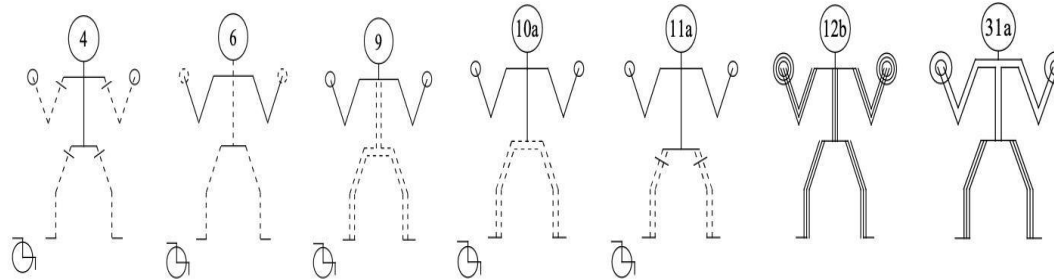
Tõsised kahjustused, mis hõlmavad kõiki jäsemeid ja kehatüve.
Tavaliselt vajab sportlane ratastooli. Nad võivad kõndida, aga väga ebakindlalt. Kehatüve tasakaal on tõsiselt kahjustatud.

II aste

Grade II Para Equestrian Dressage

Athletes in Grade II have either a severe impairment of the trunk and minimal impairment of the upper limbs or moderate impairment of the trunk, upper and lower limbs. Most Athletes in this Grade use a wheelchair in daily life.

Profiles: 4, 6, 9, 10a, 11a, 12b, 31a

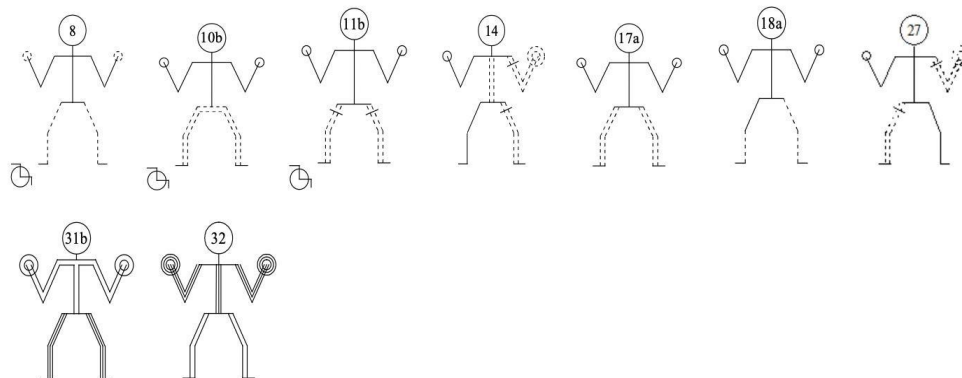
Kas kehatüve tõsine ja ülajäsemete minimaalne kahjustus, või kehatüve ja jäsemete mõõdukas kahjustus. Enamik II astme sportlasi kasutavad tavaelus ratastooli.

III aste

Grade III Para Equestrian Dressage

Athletes in Grade III have severe impairments in both lower limbs with minimal or no impairment of the trunk or moderate impairment of the upper and lower limbs and trunk. Some Athletes in this Grade may use a wheelchair in daily life.

Profiles: 8, 10b, 11b, 14, 17a, 18a, 27, 31b, 32

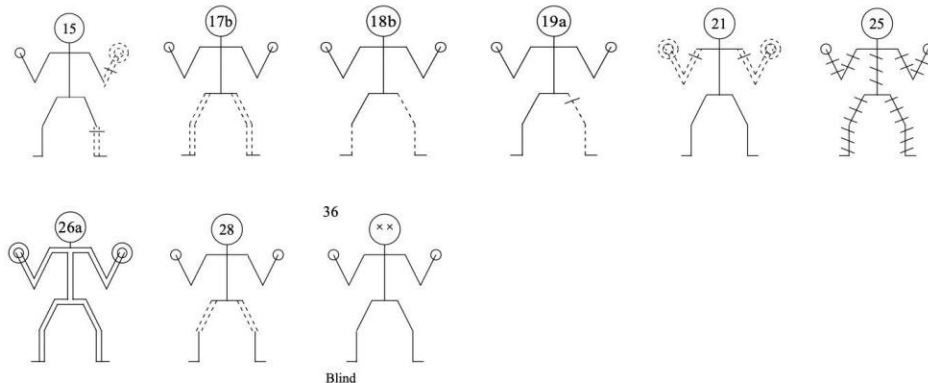
Mõlema alajäseme tõsine kahjustus koos kehatüve minimaalse kahjustuse või kahjustuse puudumisega – või kehatüve ning ala- ja ülajäsemete mõõdukas kahjustus. Mõned III astme sportlased kasutavad tavaelus ratastooli.

IV aste

Grade IV Para Equestrian Dressage

Athletes in Grade IV have a severe impairment or deficiency of both upper limbs or a moderate impairment of all four limbs or short stature. Athletes in Grade IV are able to walk and generally do not require a wheelchair in daily life. Grade IV also includes Athletes having a visual impairment equivalent to B1 with very low visual acuity and/or no light perception.

Profiles: 15, 17b, 18b, 19a, 21, 25, 26a, 28, 36

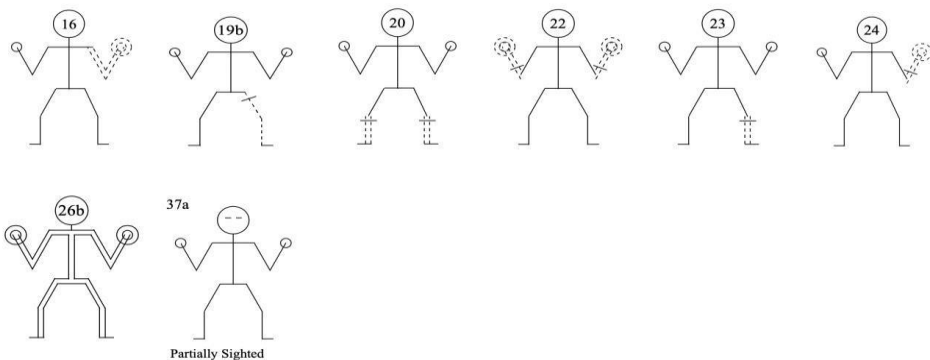
Mõlema ülajäseme tõsine kahjustus või mõõdukas kõikide jäsemete kahjustus või lühike kasv. IV astme sportlased saavad kõndida ning tavaliselt ratastooli ei vaja. IV astme alla kuulub ka B1 nägemispuue.

V aste

Grade V Para Equestrian Dressage

Athletes in Grade V have a mild impairment of movement or muscle strength or a deficiency of one limb or mild deficiency of two limbs. Grade V also includes Athletes with visual impairment equivalent to B2 with a higher visual acuity than visually impaired Athletes competing in Grade IV and/or a visual field of less than 5 degrees radius.

Profiles: 16, 19b, 20, 22, 23, 24, 26b, 37a

Kerge kahjustus lihasjõule või liikuvusele, ühe jäseme puudulikkus või kahe jäseme kerge puudulikkus. V astme alla kuulub ka B2 osaline nägemispuue.

Nägemispuue

Nägemispuudega sportlaste (profiil 36 ja 37) klassifitseerimst teostatakse läbi Eesti Paraolümpiakomitee.

- **Profile 36 (B1-täielik nägemispuue) IV aste**
- **Profile 37 (B2-osaline nägemispuue) V aste**

Kui parasportlasel on lisaks veel mingi muu puue, Võib ta võistelda madalamal astmel.

Varustus parakoolisõidus

Sarnane lubatud varustusega koolisõidus, aga mõnede erisustega

TURVAKIIVER on alati kohustuslik.

Sportlane võib alati valida TRENSEL- või KANGvaljastuse vahel.

STEKI kasutamine on alati lubatud.

KOMPENSEERIVAD abivahendeid on 3 eri liiki.

Kompenseerivad abivahendid

Kompenseerivad abivahendid

Parasportlased kasutavad kompenseerivaid abivahendeid oma kahjustusest tulenevate füüsiliste või sensoorsete piirangute kompenseerimiseks

Neid EI TOHI kasutada kehva ratsutamisoskuse kompenseerimiseks või hobuse sooritusvõime parandamiseks

ERL Parakoolisõidu Klassifikatsiooni Masterlist

Iga sportlase klassifikatsiooni üksikasjad avaldatakse Ratsanetis ERL Parakoolisõidu Klassifikatsiooni Masterlistis.

- 1. Sportlase nimi, profiil, aste, klassifitseerimise kuupäev ja ümberhindamise kuupäev.**
- 2. Lubatud kompenseerivad abivahendid vastavalt profiilile**

Masterlisti leiate Ratsanetis PKS skeemide lehelt

Kalenderplan ▾ Isikud Hobused Klubid Edetabelid Kvalifikatsioonid Sanktsioonid

E-pood

Logi sisse

Skeemid

Koolisõit **Parakoolisõit** Takistussõit Kolmevõistlus Rakendisport

[ERL PARAKOOLISÕITJATE KLASSIFIKATSIOONI MASTERLIST 2024](#)

Nimi	Aasta	Väljak	Märkus	Joonis	Viimati uuendatud
P1-ALG / Grade I Algajate skeem	2024	20x40			03.03.25, 09:18
P2-ALG / Grade II Algajate skeem	2024	20x40			03.03.25, 09:18
P3-ALG / Grade III Algajate skeem	2024	20x40			03.03.25, 09:18
P4-ALG / Grade IV Algajate skeem	2024	20x40			03.03.25, 09:18
P5-ALG / Grade V Algajate skeem	2024	20x40			03.03.25, 09:18
P1-BAS / Grade I Basic skeem	2025	20x40			03.03.25, 09:28
P2-BAS / Grade II Basic skeem	2025	20x40			03.03.25, 09:28
P3-BAS / Grade III Basic skeem	2025	20x40			03.03.25, 09:28
P4-BAS / Grade IV Basic skeem	2025	20x40			03.03.25, 09:29
P5-BAS / Grade V Basic skeem	2025	20x40			03.03.25, 09:29

Kompenseerivad abivahendid jagunevad:

A. Standardised kompenseerivad abivahendid

Lubatud kõigile parasportlastele

B. Profiili-spetsiifilised kompenseerivad abivahendid

Lubatud vastavalt parasportlase profiilile

C. Mittestandardised kompenseerivad abivahendid

Erilahendused vastavalt parasportlase individuaalsetele vajadustele

Vt. ERL Parakoolisõidu määrustik LISAD 1 ja 2

A. Standardised kompenseerivad abivahendid

A

Varustus või abivahendid lisaks FEI Koolisõidumäärustikus välja toodud varustusele, mida võivad kasutada kõik parasportlased hoolimata nende funktsionaalsest profiilist.

Ei märgita ERL Klassifikatsiooni Masterlistis.

A. Standardised kompenseerivad abivahendid

A

Tervitus ainult peanoogutusega

Kergendatud traav või täisistak võistleja valikul

Kindad ei ole kohustuslikud, kannused ei ole kohustuslikud

1 stekk

Turvavest, k.a. täispuhutav

Sadul (igat tüüpi), s.h. sügav sadul, pehme käepide

Rinnarihm või kaelarihm

Eest suletud jalused, kummikinnitused jalustel, magnetjalused

Sõlmedega / stopperitega ratsmed, elastsed sisendid ratsmetel, ühendatud ratsmed kangvaljastusel

B. Profiili-spetsiifilised kompenseerivad abivahendid

Varustus või abivahendid, mida lisaks standardsetele kompenseerivatele abivahenditele võivad kasutada teatud profiilides parasportlased.

Märgitakse ERL Klassifikatsiooni Masterlistis

B. Profiili-spetsiifilised kompenseerivad abivahendid

Tõstetud sadula esi- või tagakaar, istmepehmendus, jäik käepide

B

2 stekki

Ilma jalusteta sõitmine, rihtm mis ühendab jalust või jaluserihma sadulavööga

Jalaratsmed

Aasadega ratsmed, redelratsmed, käepidemega ühendatud ratsmed,
Ratsmed, mis jooksevad läbi sadulale kinnitatud rõnga

Viipekeele kasutamine

Tähelugejad

Skeemilugeja

C. Mittestandardised kompenseerivad abivahendid

Varustus või abivahendid, lisaks standardsetele ning profiili-spetsiifilistele abivahenditele, mis vastavad parasportlase individuaalsetele vajadustele.

Kavandatud sportlase spetsiifiliste vajaduste järgi, et võimaldada neil võistelda ilma sama astme/profiili sportlaste suhtes eelist andmata.

Võivad olla standardsete või profiili/spetsiifiliste kompenseerivate abivahendite modifikatsioonid või spetsiaalselt sportlasele valmistatud abivahendid.

Märgitakse ära ERL Klassifikatsiooni Masterlistis, vajalik kinnitus ERL klassifitseerijalt.

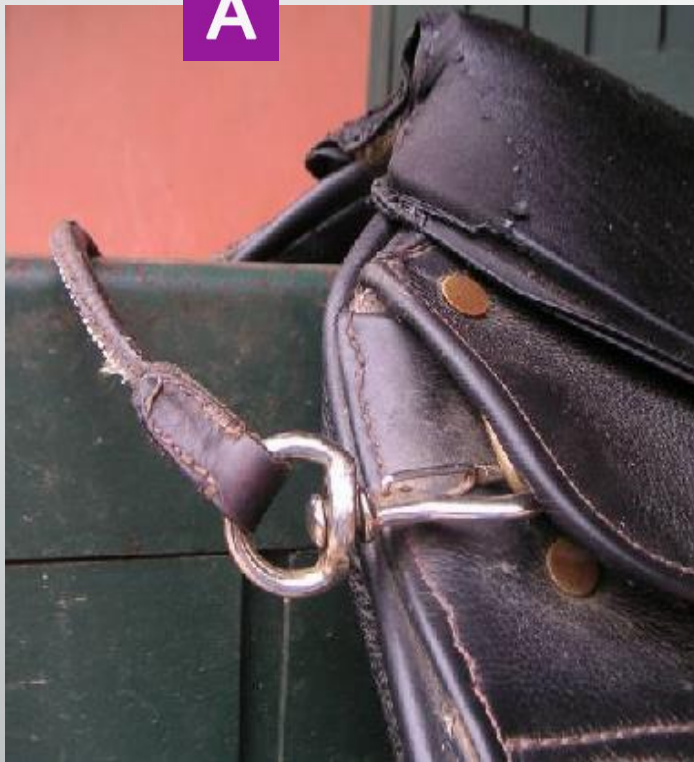
Kompenseerivate abivahendite kasutamine ERL koolisõidu võistlustel:

Parasportlased võivad kasutada Standardseid ning neile ERL Klassifikatsiooni Masterlistis määratud Profiilipõhiseid / Mittestandardseid kompenseerivaid abivahendeid ka koolisõiduskeemides.

Sel juhul tuleb sellest teavitada korrapidajat ning vastava klassi C kohtunikku.

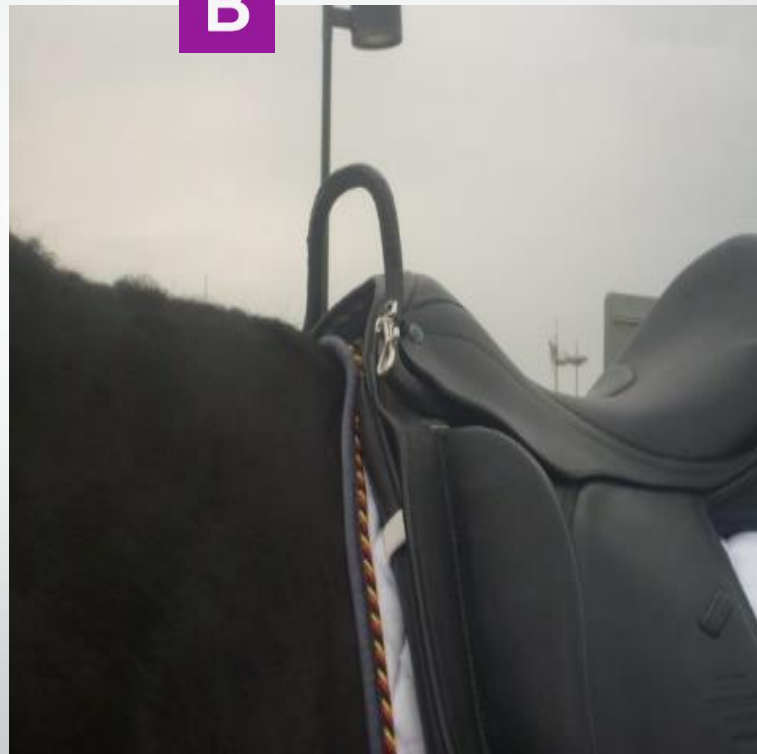
Kompenseerivad abivahendid

A

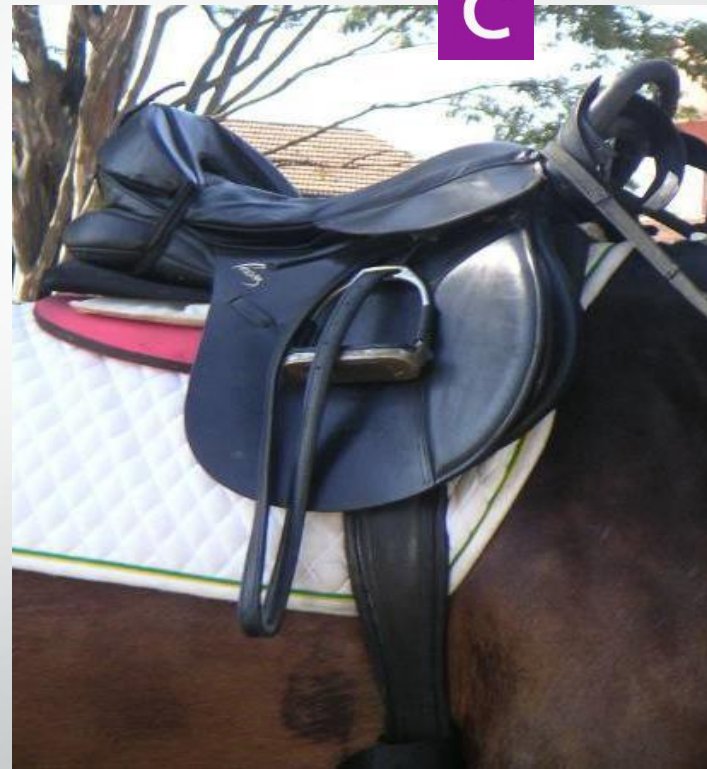
Pehme käepide

B

Jäik käepide

Kompenseerivad abivahendid

Jäiga käepideme erinevad variandid

Kompenseerivad abivahendid

A

Rinnarihm

A

Kaelarihm

Kompenseerivad abivahendid

Eest suletud jalused kummikinnitusega

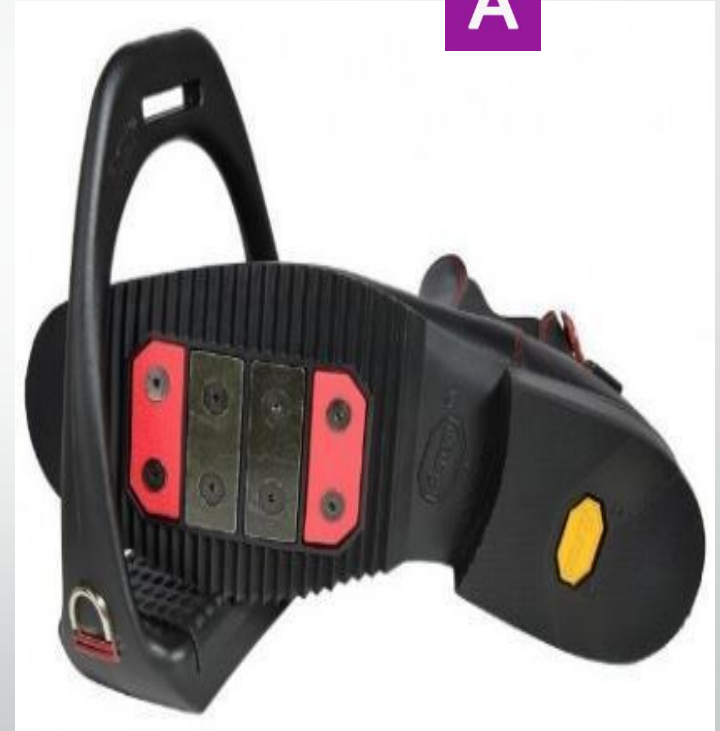

Kummikinnitus jalusel

Kompenseerivad abivahendid

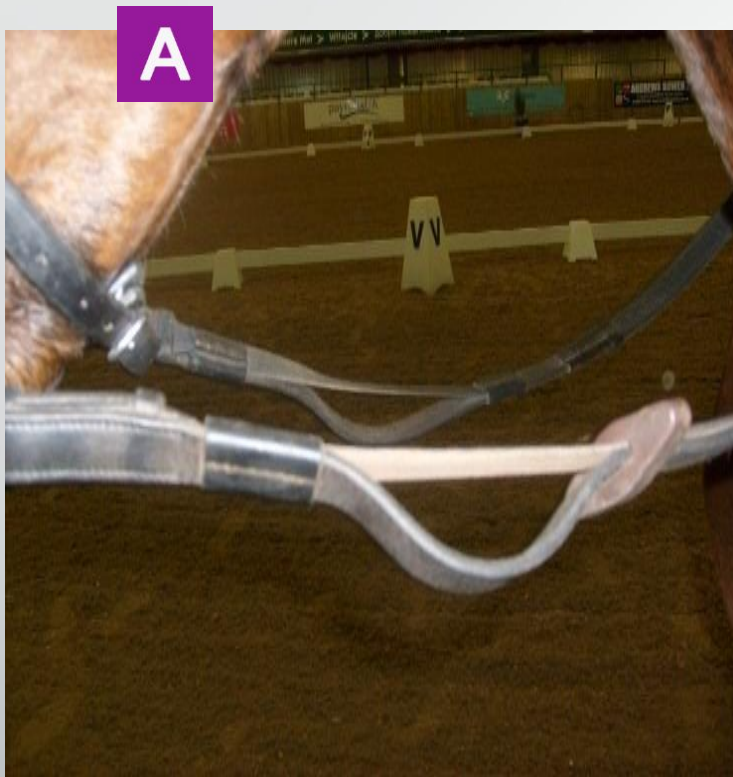

Kummikinnitus jalusel

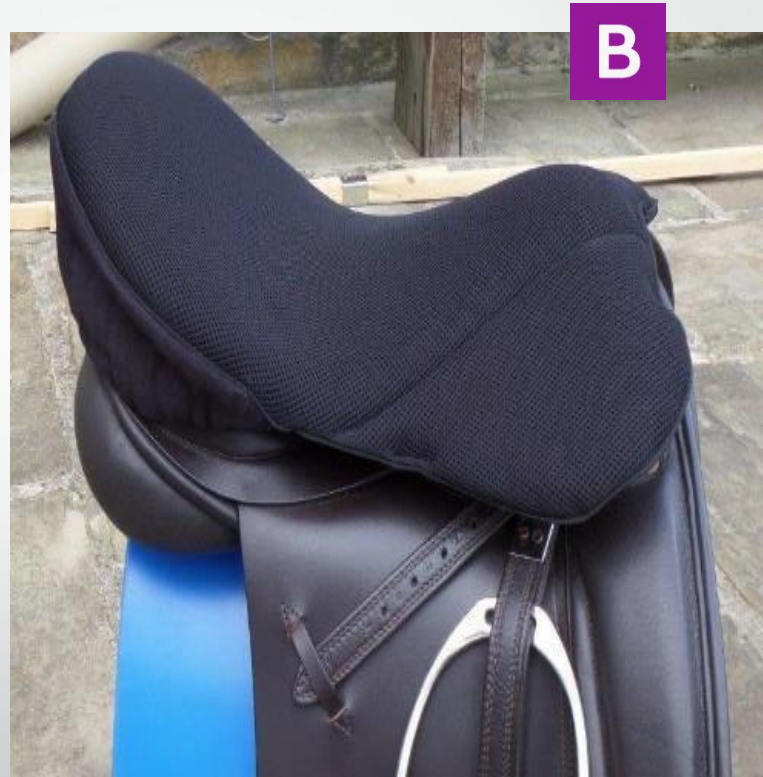

Magnetjalused

Kompenseerivad abivahendid

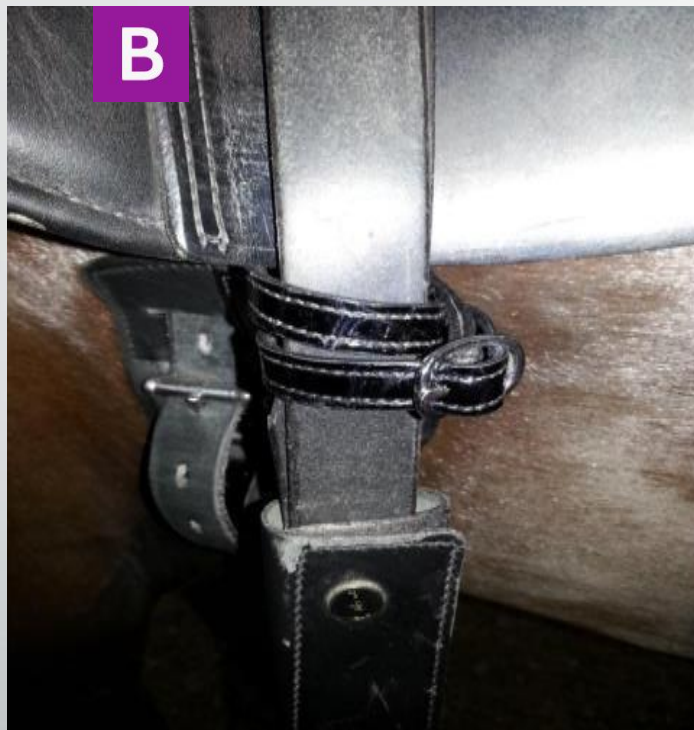

Elastne sisend ratsmetel

Istmepehmendus sadulale

Kompenseerivad abivahendid

Rihm, mis ühendab
jaluserihma sadulavööga

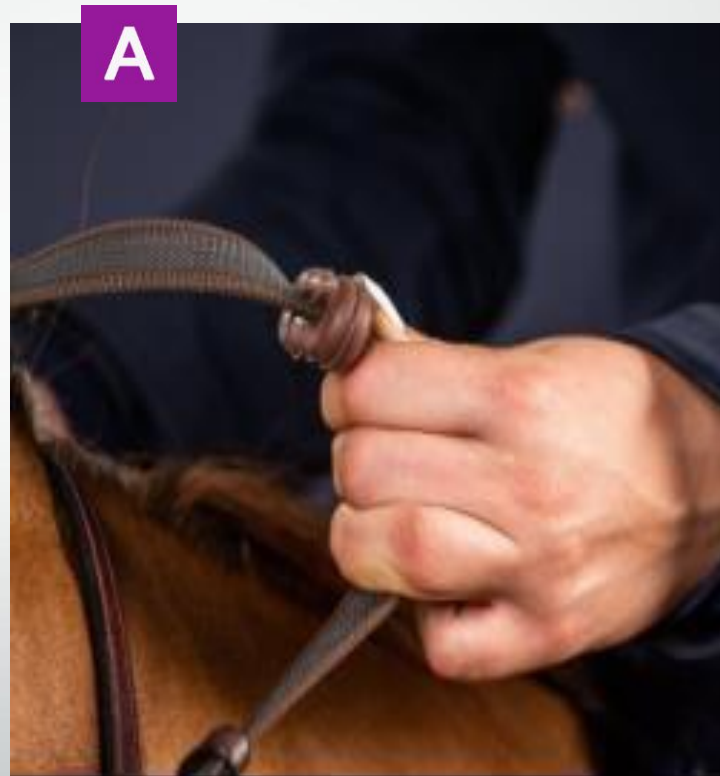

Rihm, mis ühendab
jalust sadulavööga

Kompenseerivad abivahendid

Sõlmedega ratsmed

Stopperitega ratsmed

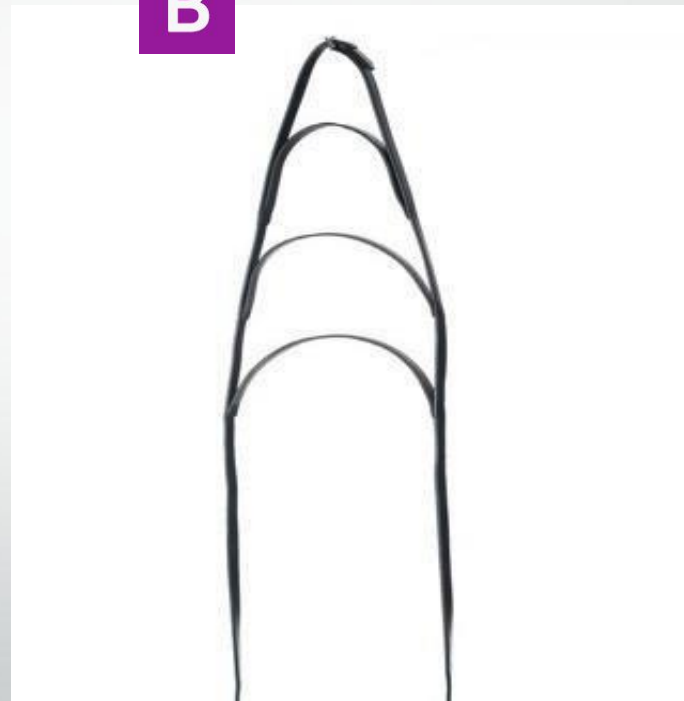
Kompenseerivad abivahendid

A

Ühendatud ratsmed kangvaljastel

B

Redelratsmed

Kompenseerivad abivahendid

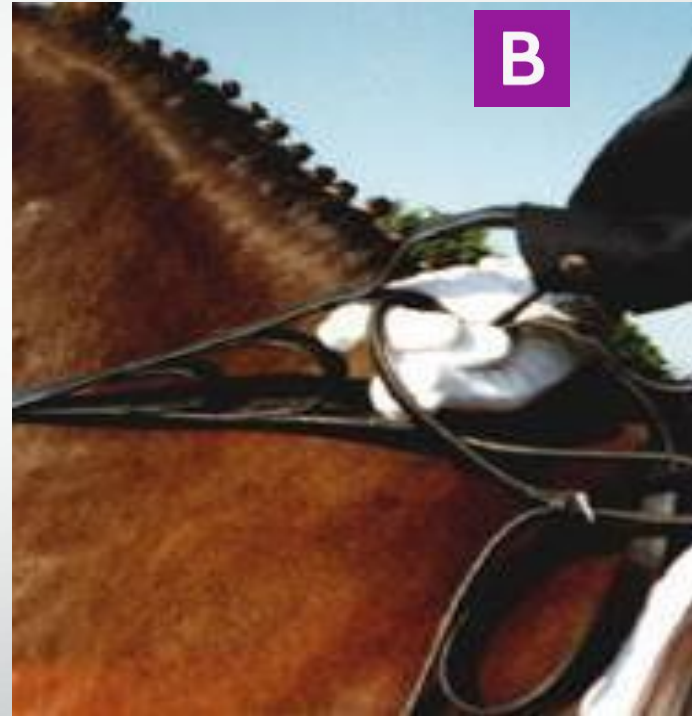

Jalaratsmed

Aasadega ratsmed

Kompenseerivad abivahendid

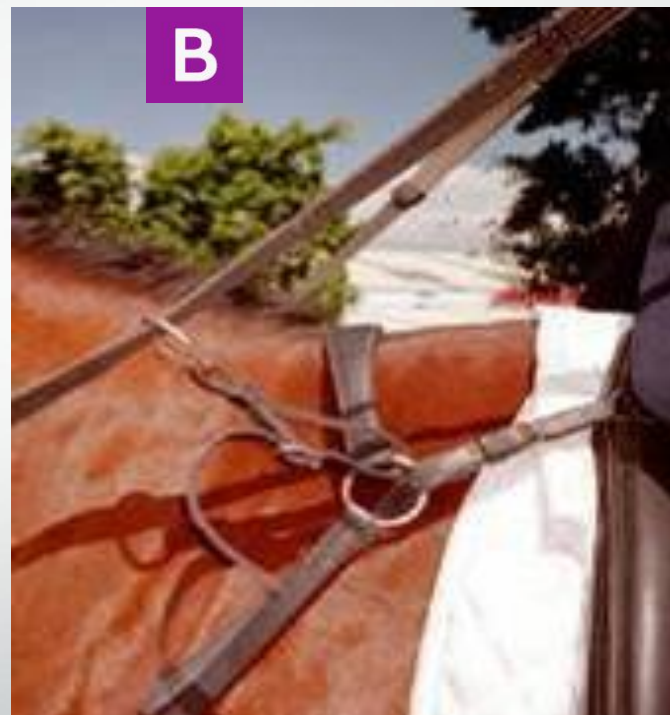

Aasadega ratsmed, erinevad variandid

Kompenseerivad abivahendid

Käepidemega ühendatud ratsmed

Ratsmed mis jooksevad läbi
sadulale kinnitatud rõnga

Parakoolisõidu skeemid vastavalt astmetele

I aste: skeem P1-ALG

Keskmine samm:

- Sissesõit ilma peatuseta
- Aasad, Voldid 10m
- Sirutus pikema ratsmega

❖ Peatus, tervitus skeemi lõpus

II aste: skeem P2-ALG

❖ Keskmise samm:

- Sissesõit ilma peatuseta
- Voldid ja poolvoldid 10m
- Sirutus pikema ratsmega

❖ Traav:

- Töötraav
- Poolringid (20m)
- Serpentiin 3 aasast, puudutades pikka külge

❖ Peatus, tervitus skeemi lõpus

III aste: skeem P3-ALG

❖ Keskmine samm:

- Voldid 10m
- Sirutus pikema ratsmega
- Serpentiil 3 aasast 5m keskliinist

❖ Traav:

- Sissesõit ilma peatuseta
- Aasad ja poolvoldid 10 töötraavis
- Sammude venitamine

❖ Peatus, tervitus skeemi lõpus

IV aste: skeem P4-ALG

❖ Keskmine samm

- Sissesõit sammus peatusega

❖ Töötraav:

- Ringid 20m
- Sammude venitamine

❖ Peatus, liikumatus 6 sek

❖ Töögalopp:

- Üleminekud töögalopile

❖ Peatus, tervitus skeemi lõpus

V aste: skeem P5-ALG

❖ Keskmine samm:

- Sirutus pikema ratsmega

❖ Töötraav:

- Sissesõit peatuse ja tervitusega
- Aasad 5m
- Ringid 20m
- Venitatud sammud

❖ Töögalopp:

- Ringid 20m

❖ Peatus, tervitus skeemi lõpus

Parakoolisõit MM tasemel

Tobias Thorning Joergensen & Jolene Hill DK | GR III | 86.513%